ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

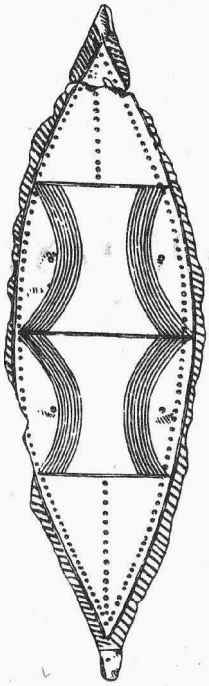

BRNO 1987

Literatur:

Černohorský, K. 1941: Moravská lidová keramika. Praha.
Kouřil, P. - Teryngerová, H. 1987: Záchranný archeologický výzkum v Opavě. PV 1984, v tisku.
Pavelčík, J. 1974: Záchranná akce ve Vávrovicích-Palhanci /okr. Opava/, PV 1973, 112-113.
Šikulová, V. 1968: Záchranné akce v areálu středověké Opavy, PV 1967, 107-111.

PÁTÁ ETAPA ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU VE VELKÝCH HOŠTICÍCH /okr. Opava/

Vratislav Janák, AÚ ČSAV Brno

Záchranné akce opavské expozitury na polykulturním sídlišti ve východní části obce pokračovaly na jaře r. 1985 výzkumem na ploše řadové zástavby v jižní části lokality. Zkoumané stavební místo se nalézá na loučce /kdysi zahradě/, přiléhající ze severu k zahrádkám domů na Mlýnské ulici.

Na ploše o rozměrech cca 30 x 10 m, skryté v prosinci 1984, bylo po začištění zjištěno celkem 24 kulturních jam, 19 kůlových jamek /nedávajících však žádný rekonstruovatelný půdorys/ a dva žlaby. S ohledem na stavební práce byly úplně prozkoumány pouze objekty č. 1, 2 a 8, ostatní ovzorkovány. Protože vlastní stavební plocha byla po provedení výzkumu místy ještě zvyšována, nebyly ani ovzorkované objekty většinou zničeny.

Obj. č. 1 - zásobní jáma s nálevkovitým hrdlem a vakovitým tělem a obj. č. 8 - destrukce pece, smetená do jámy s kolmými stěnami a plochým dnem, náležely slezské kultuře pozdní doby bronzové. Obj. č. 2 byla cca 110 cm hluboká jáma s lehce vyklenutými stěnami v severní a východní části, která měla rozdílný půdorys dna /kruhovitý/ a okraje /heptaedr s obloukovitou jižní hranou/. Z jihovýchodu se k ní přimykal mělký /nejvýše 30 cm/ nepravidelně obdélný výklenek o rozměrech cca 100 x 50 cm s nevelkou kamennou destrukcí. Zásyp - v obou částech stejný - byl silně promíšen drobnými úlomky kamenů. Podle nevýrazné keramiky můžeme objekt datovat snad na rozhraní 12. a 13. stol.

Z ostatních jam náleží podle výsledků vzorkování většina slezské, některé snad platěnické kultuře, příp. poskytly jen atypické nálezy; 2 objekty byly bezpochyby novověké. Kůlové jamky jsou vesměs těžko datovatelné /v některých byly málo typické střípky, příp. kameny k utěsnění/. V jednom ze žlabů byly získány pouze kameny, ve druhém i keramika - nejmladší ze 14. stol. n.l. V sekundárním uložení v orniči, příp. v mladších objektech byla nalezena též keramika neolitická, eneolitická a středohradištní.

Fünfte Etappe der Rettungsgrabung in Velké Hoštice /Bez. Opava/. In der fünften Etappe der Rettungsgrabung der Polykultursiedlung am Ostrand der Gemeinde wurden im südlichen Teil der Lokalität Objekte der schlesischen Kultur, der Platěnicer Kultur und ein Objekt aus dem Ende der Burgwallzeit festgestellt und teilweise untersucht.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V LANŽHOTĚ /okr. Břeclav/

Jaroslav Peška, RM Mikulov, Ivo Rakovský, AÚ ČSAV Brno

/tab. 13, 14/

Na podzim 1985 bylo na katastru obce Lanžhot v trati "Podsedky" při hloubení rýhy pro potrubí tranzitního plynovodu zjištěno narušení několika archeologických objektů. Lokalita se nachází asi 200 m SV obce a tvoří ji východní svah návrší nad pravým břehem říčky Kyjovky v nadmořské výšce mezi 165 a 170 metry. Na mapě SMO 1:5 000, list Břeclav 0-7, ji najdeme jako bod vzdálený 145 mm od západní sekční čáry a 195 mm od severní sekční čáry.

Od poloviny října do konce listopadu zde prováděl Archeologický ústav ČSAV v Brně spolu s Regionalním muzeem v Mikulově záchranný výzkum. Pomocí buldozeru byla shrnuta ornice na ploše zhruba 50 x 20 m, na které bylo dosud prozkoumáno kolem dvaceti objektů. Jedna menší nepravidelná jáma lidu s MMK, 6 polozemnic téměř čtvercového půdorysu minimálně zahloubených do písčitého podloží beze stop po kůlové konstrukci se vstupním prostorem na J straně horákovské kultury. Dalších nejméně 5 zahloubených obdélníkových chat s vnitřní kůlovou konstrukcí z mladší doby laténské. Jedno obydlí náleží do doby římské. Okraj jedné z halštatských chat překrývala značně strávená lidská kostra, ležící trupem na zádech s mírně pokrčenýma nohama na levém boku, orientovaná Z-V. Hrobovou jámu nebylo možno zjistit. U kostry se nenašly žádné milodary.

Asi 30 metrů na V směrem k říčce rýha zachytila jednu pozdně laténskou jámu a zbytky dvou polozemnic ze střední doby hradištní. Ze všech objektů bylo získáno především množství keramického a osteologického materiálu. Mimo to pochází z laténských obydlí několik zdobených přeslenů, zlomek železné spony a drobný modrý skleněný korálek. Z laténské jámy pak téměř celá svisle rýhovaná situla s rytou značkou na vnější straně dna.

Pro nepřízeň počasí bylo nutno práce přerušit. Výzkum bude dokončen v příštím roce.

Rettungsgrabung in Lanžhot /Bez. Břeclav/. Im Kataster der Gemeinde Lanžhot, Flur "Podsadky", SMO 1:5 000, Blatt Břeclav 0-7, 145 mm von der westlichen Sektionslinie und 195 mm von der nördlichen Sektionslinie, kam es in Zusammenhang mit dem Aushub der Rinne für eine Gasleitung zur Störung archäologischer Objekte. Bei der Rettungsgrabung des Al ČSAV in Brno und des Regionalmuseums in Mikulov deckte man auf der untersuchten Fläche an 20 Objekte ab: eine Grube der Kultur mit MBK, über zehn eingetiefte hallstatt- und latènezeitliche Halberhütten. 30 m in O Richtung zum Fluss erfasste die Rinne Überreste von zwei jungburgwallzeitlichen Wohnbauten. Die Objekte enthielten hauptsächlich Keramik und osteologisches Material. Von anderen kann man einen verzierten Spinnwirtel, das Fragment einer eisernen Fibel und eine Glasperle aus der Latènezeit anführen.

HALŠTATSKÉ A MLADOHRADIŠTNÍ SÍDLIŠTNÍ NÁLEZY U RAJHRADU /okr. Brno-venkov/

Milan Salaš, MM Brno

Výkop plynovodní přípojky zachytil v dubnu 1985 v jihozápadní části rajhradského katastru, 270 m jihozápadně od křižovatky do Syrovic po obou stranách silnice Brno-Mikulov pět mladohradištních jam a dva horákovské objekty, příslušící k již známému sídlišti v trati "Stará Pošta" /Peškař 1964/. Záchranným výzkumem byl zcela odkryt jeden z méně poškozených mladohradištních objektů. Představoval menší kotlovitou jámu o průměru 1,2 m, zapuštěnou 1,1 m hluboko do sprašového podloží. V jejím zásypu, tvořeném šedohnědou hlínou, byly nalezeny ojedinělé zvířecí kosti a nevýrazné zlomky mladohradištní keramiky, na dně ležela kompletní kostra psa. Soudě dle situace na profilech byly i ostatní mladohradištní objekty nálezově velmi chudé. Naproti tomu z obou halštatských jam bylo při začišťování průřezů získáno kromě mazanice i větší množství keramiky středního horákovského stupně. Z jejich rozměrů /š. ústí 2,2-3,4 m, rel. hl. 1,0-1,2 m/ a obdélníkovitého tvaru profilů lze snad usuzovat na funkci sídelních jam, tedy polozemnic nebo zemnic.

Literatura:

Peškař, I. 1964: Odpadová jáma s keramikou horákovské kultury v Rajhradě, PV 1963, Brno, 38-39.

Hallstattzeitliche und jungburgwallzeitliche Siedlungsfunde bei Rajhrad /Bez. Brno-venkov/. Beim Aushub für eine Gasleitung wurden bei Rajhrad an der Strasse aus Brno nach Mikulov fünf Siedlungsgruben aus der jüngeren Burgwallzeit und zwei Halberdhütten der Horákover Kultur erfasst. Bei der Rettungsgrabung hat man am Boden einer jungburgwallzeitlichen Grube das komplette Skelett eines Hundes abgedeckt.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V BOŘITOVĚ /okr. Blansko/

Antonín Štrof, Muzeum Boskovice

V jižní části vsi se pod současnou zástavbou rozkládá na mírném sprašovém svahu nad soutokem potoků Býkovky a Lysičky rozsáhlá plocha polykulturního sídliště. První nálezy z pozdní doby bronzové a z pozdní doby halštatské zde zachránil již J. Knies/1892, 8-10/. K sídlištní ploše na pravém břehu Lysičky patří patrně i přilehlá ostrožna na levém břehu /"farský kopeček"/, kde zjistil pozdně bronzové nálezy J. Ondráček /1974/. Popelnicové pohřebiště, které leží o něco západněji, poprvé zkoumal W. Gurlitt /1888/. Při různých zemních pracech jsou obě lokality znovu narušovány. Naposled zachránil při plynofikaci obce několik objektů z ruzných úseků vývoje lužické kultury J. Nekvasil /1974/, byl zde prozkoumán i pozdněhradištní objekt.

Při výstavbě rodinného domku Karla Hudce na parcele č. 589 bylo koncem dubna 1985 zachyceno opět několik objektů. Při bagrování sklepních prostor 26. a 27. dubna 1985 byly prozkoumány nebo alespoň ovzorkovány 3 objekty zahloubené do spraše:

Objekt 1/85 byl zachycen v JZ části parcely a při bagrování byl zhruba z poloviny zničen. Jáma kotlovitého tvaru /hloubka po skrývce ornice 0,7 m, Ø okraje 0,8 m/ byla vyplněna šedočerným popelovitým zásypem s odlišnou světlejší vrstvou při dně, která obsahovala zlomky keramiky a množství uhlíků. Jediným datovacím materiálem je několik keramických zlomků z hrdla a výdutě hrnce, zdobeného horizontálními žlábky na výduti. Keramická hmota s příměsí tuhy; úprava povrchu, profilace a výzdoba odpovídá zhruba 2. třetině 13. stol.

Objekt 2/85 byl při bagrování zjištěn v S části parcely, poškozen byl minimálně. Byla to zásobní jáma s rovným dnem o Ø 1,6 m, konicky podhloubenými stěnami a malým ústím /Ø okraje 0,6 m/, hluboká 1,4 m. Tmavohnědou vrstvu při dně /0,05 - 0,2 m/ přikrývala hnědošedá popelovitá vrstva /0,1 - 0,3 m/ s výrazným sklonem k V, promísená množstvím lastur říčních škeblí standartní velikosti /4 - 8 cm/. Úroveň do 0,5 m ode dna vyrovnávala šedočerná vrstva s uhlíky a s 2 zlomky bronzového drátu; keramických nálezů

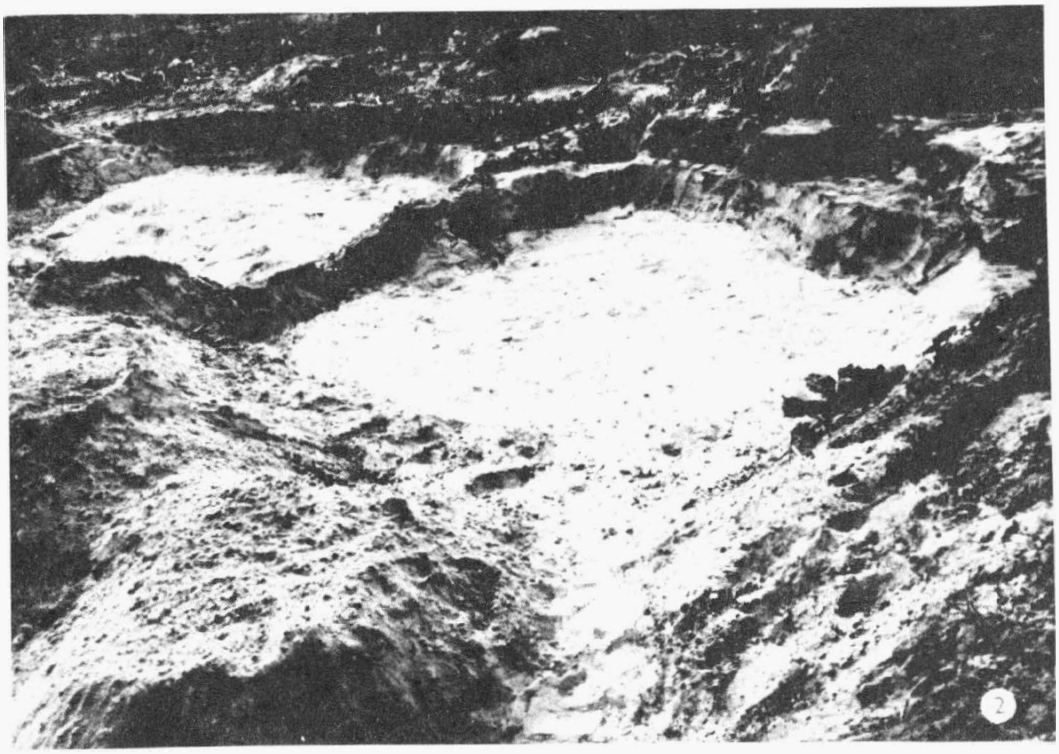

Tab. 13.
Lanžhot /okr. Břeclav/, "Podsedky". 1 celkový pohled na zkoumanou plochu; 2 dvě polozemnice horákovské kultury, pohled od severozápadu. - 1 Gesamtansicht auf die untersuchte Fläche; 2 zwei Erdhütten der Horákover Kultur, Ansicht von Nordwest.

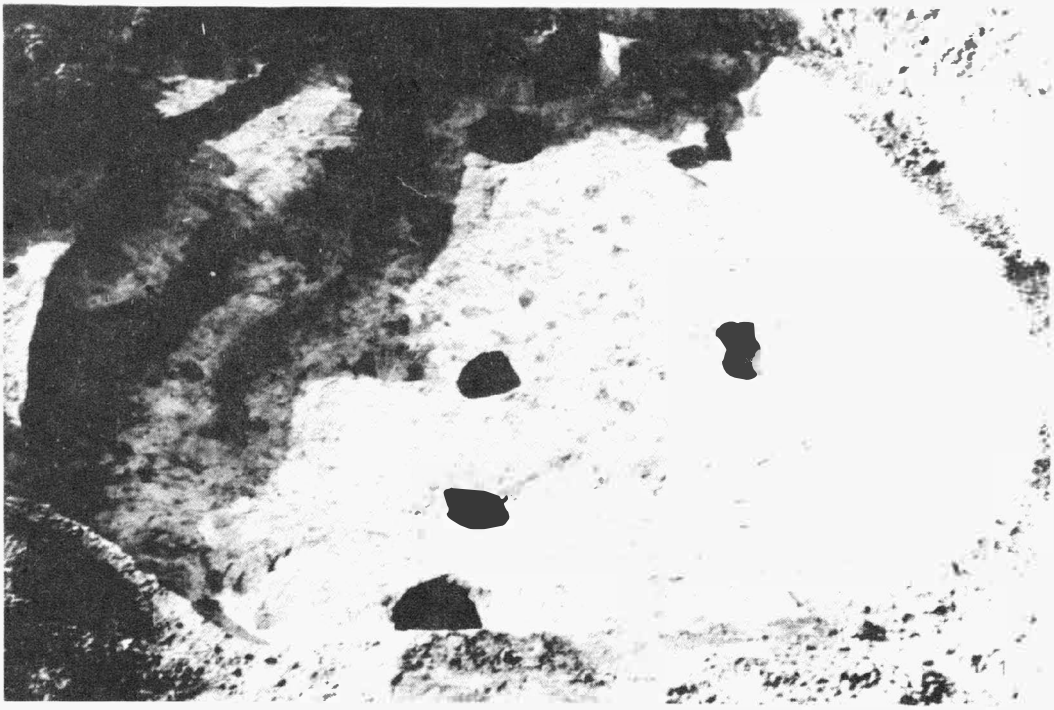

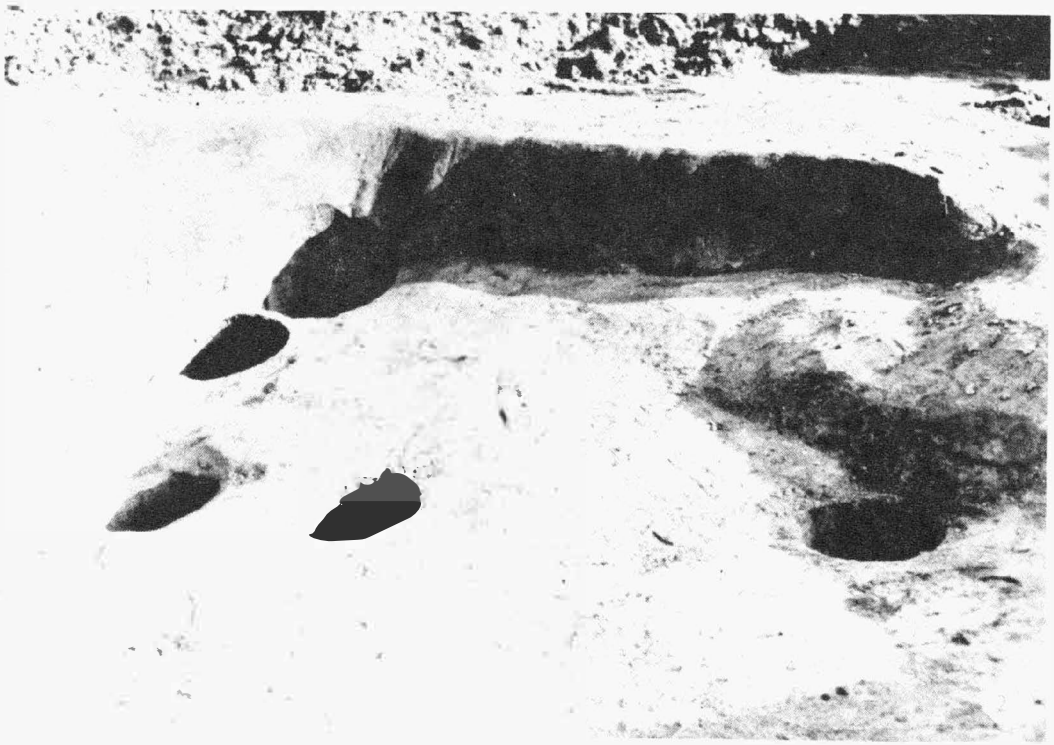

Tab. 14.
Lanžhot /okr. Břeclav/, "Podsedky". 1 zahloubená laténská chata, pohled od východu; 2 kulová konstrukce další laténské chaty, pohled od západu. - 1 eingetiefte latènezeitliche Hütte, Ansicht von Osten; 2 Pfostenkonstruktion einer weiteren latènezeitlichen Hütte, Ansicht von Westen.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1985

Vydává	: Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor	: akademik Josef Poulík
Redaktoři	: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady	: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby	: A. Krechlerová
Na titulním listě	: bronzová spona z Kostic
Tisk	: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo	: ÚVTEI - 73332

Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné